

JUHLAJULKAISU

ANTTI SUVIRANTA

1923 • 30/11 • 1993

SUOMALAINEN LAKIMIESYHDISTYS

Gummerus Kirjapaino Oy
Jyväskylä 1993

ISSN 0356-7222
ISBN 951-855-132-4

Pekka Hallberg

Antti Suviranta 70 vuotta

Korkeimman hallinto-oikeuden presidentti *Antti Suviranta* on harvinaislaatuinen lakimies, jossa yhdistyy monta lakimiesuraa, hänelle tyypillisellä tavalla monikerroksisesti, mutta jäsentyneesti. Alunperin oikeustieteen tutkija, jonka laaja julkaisuluettelo on tämän juhla-kirjan liitteenä, tuli työtuomioistuimen puheenjohtajaksi ja presidentiksi sekä päätyi sitten korkeimman hallinto-oikeuden presidentiksi ja hallintolainkäytön kehittäjäksi. Antti Suvirannan harvinainen lukeneisuus ja tietorikkaus ilmenevät kaikissa näissä tehtävissä, jotka tukevat toisiansa. Oikeustieteen tutkijan kynä näkyy korkeimman hallinto-oikeuden päätösten perusteluissa. Toisaalta työoikeuden kansainväliset luottamustehtävät ovat siirtyneet auttamaan hallintolainkäytön kansainvälisissä yhteyksissä.

Antti Suviranta on ollut korkeimman hallinto-oikeuden presidentti 1.6.1982 lähtien. Tälle ajalle on ollut ominaista julkishallintoa koskevan säännösten muuttuminen ja asioiden lukumäärän lisääntyminen. Suuret asiaryhmät korkeimmassa hallinto-oikeudessa vero-, rakennus-, virkamies-, sosiaali-, kunnallis- ja vesiasiat ovat saaneet rinnalleen uusia asiaryhmiä kehittyvän ympäristöoikeuden ja taloudellisen lainsäädännön alalta. Samalla on näkynyt kansainvälinen kehitys. Vaikka nykyaikaista oikeutta voidaan kuvata valtiosäännön mukaisena positiivisoikeudellisena normistona, oikeusnormiston kerrostumissa on suuri merkitys yleisillä oikeusperiaatteilla. Tämä johtaa keskustelemaan myös arvoista ja moraalista, mihin Antti Suvirantakin esitelmissään on viitannut. Hänen oikeudellisen elämän tuntemuksensa on antanut mahdollisuudet tällaisiin hallintolainkäytön linjanvetoihin.

Antti Suvirannan analyttinen ajattelu näkyy monissa korkeimman hallinto-oikeuden viime vuosien ratkaisuissa. Jo hänen ollessaan ylimääräisenä hallintoneuvoksena 1968 työtoverit saivat tottua hänen perusteellisiin muistioihinsa, oikeustieteellisen tutkimuksen

ja lainkäytön yhteensovittamiseen muun ohella julkisoikeudellisen saatavan kuittausta koskevista ongelmissa. Lukuisat ovat ne asiat, joissa Antti Suvirannan tarkkuus on edistänyt päätösten perustelemisen kehittämistä. Asioiden erittely on vaikuttanut välillisesti koko tuomioistuimen työskentelyyn.

Erityinen merkitys hallintolainkäytölle on ollut Antti Suvirannan kansainvälisten sopimusten tuntemuksella. Tälle harrastukselle hän on saanut pohjan jo ollessaan stipendiaattina Harvardissa 1951–1952 suorittamassa Master in Laws -tutkintoa. Kun viime vuosikymmenelle on ollut ominaista juuri kansainvälistyminen, Suomen tultua Euroopan neuvoston jäseneksi sekä Euroopan talousaluetta ja Euroopan yhteisöä koskevien neuvottelujen ollessa ajankohtaisia, Antti Suvirannan merkitystä oikeusjärjestelmämme kansainvälistymisen uranuurtajana ei voida liioitella.

Korkeimman hallinto-oikeuden ulkoista kehitystä tarkasteltaessa on suuri merkitys ollut muutolla uusiin toimitiloihin Fabianinkatu 15 – Unioninkatu 16. Antti Suviranta on avannut tuomioistuimen ovet yhä laajemmalle julkisuudelle, monille vieraille. Tekniset apuvälineet ovat lisääntyneet, tietokonepäätteet tulleet tuomareiden pöydille. Ilmapiiri on kuitenkin säilynyt varmana ja miellyttävänä, minkä me työtoverit olemme kokeneet suurelta osin Antti Suvirannan yhdenvertaisuudesta kiinni pitävän johdonmukaisuuden ja sydämellisyyden ansioksi.

Hallintolainkäytön kehitysnäkymiä arvioitaessa on yleensäkin merkitystä kansainvälisillä yhteyksillä. Euroopan talousaluetta muodostettaessa on asetettu tavoitteeksi yhtenäinen oikeuskäytäntö. Samalla on kansainvälisille normeille tullut etusija kansalliseen lainsäädäntöön nähden, mikä asetelma tulevana vuosina entisestään korostuu. Näiden kysymysten taitajana Antti Suviranta on voinut valmentaa koko hallintolainkäyttöjärjestelmää tuleviin vaatimuksiin.

Kansainvälisissä kokouksissa ovat monet meistä saaneet nauttia Antti Suvirannan kielitaidosta. Vähemmänkin tunnetuista kielistä hän on opiskellut perusteet tullakseen toimeen kussakin maassa asianomaisella kielellä. Hallintolainkäytön kansainvälisistä yhteyksistä on ollut merkittävin Ylimpien hallintotuomioistuinten kansainvälinen yhdistys, joka perustettiin Pariisissa 1983 ja jonka kolmas kongressi pidettiin Helsingissä 1989. Antti Suviranta toimi yhdistyksen puheenjohtajana 1986–1989. Antti Suvirannan kansainvälisistä yhteyksistä ovat kuitenkin tutuimmat pohjoismaiselta tasolta, ennen muuta jatkuva yhteydenpito Ruotsin Regeringsrätteniin. Hän on ollut myös viime vuosien sillanrakentajana Baltian maihin sekä laa-

jemminkin Itä-Euroopan maiden demokratisoitumiskehitystä edistämässä – osallistuen Euroopan neuvoston yhteyteen perustetun European Commission for Democracy through Law -toimikunnan toimintaan.

Erityisasema Antti Suvirannan lakimiesuralla on kuitenkin työoikeudella. Työoikeudellisiin kysymyksiin hän sai virikkeet jo vt. assistenttuurissa 1956 ja merkityksen elämäntehtävänä sittemmin työoikeuden vt. professorina 1962 ja varsinaisena professorina 1967–1982. Hänen tiensä johti työtuomioistuimeen, ensin varapuheenjohtajaksi 1968–1970, sitten sivutoimiseksi puheenjohtajaksi 1970–1971 ja päätoimiseksi puheenjohtajaksi 1971–1974 ja presidentiksi 1974–1982. Vuosien mittaan hän on kantanut samalla vastuuta työoikeuden harrastajien luottamustehtävistä Kansainvälisen työ- ja sosiaaliturvaoikeuden yhdistyksen hallituksen jäsenenä 1970–1985, työneuvoston puheenjohtajana 1973–1979, Työoikeudellisen yhdistyksen puheenjohtajana 1974–1982 ja maamme rajojen ulkopuolella Kansainvälisen Työjärjestön asiantuntijakomitean jäsenenä vuodesta 1984. Työoikeuden alalta ovat tunnettuja lukuisat Antti Suvirannan julkaisut. Osoituksena vuosikymmenten ystävyys-suhteista hänen tutkijatovereistaan monet kirjoittavat tässä juhla-julkaisussa.

Antti Suvirannan tutkijanura ei rajoitu hallintolainkäyttöön tai työoikeuteen. Väitöskirjansa, Palkkatyön käsite vero-oikeudessa 1961, esipuheessa hän kertoo aikoneensa ensin kirjoittaa yleisemminkin perhesuhteiden vaikutuksesta tuloverotukseen. Myöhemmissä tutkimuksissaan hän on näitä kysymyksiä laajalti käsitellytkin, muun ohella seuraavassa kirjassaan Puolisoiden yhteisverotuksesta 1962. Tässä on samalla paljon symbolista, kun läheisellä perheyhteydellä on ollut Antti Suvirannalle, hänen tieteelliselle työlleen ja huolenpidolleen työtovereista ja lähimmäisistä suuri merkitys. Puoliso, Annikki väitteli 1967 nuorten perheiden asumistasosta valtiotieteen tohtoriksi. Näin tutkijayhteisö, jonka harmoninen olinpaikka kesäisin on Sammatin Miikkulassa, antoi lähtökohdat seuraavankin sukupolven opintielle, tyttärille. Heidän muistoissaan isä Antti alkuvuosina korjasi kesämökin kuistilla tenttivastauksia ja viime vuosina kirjoittaa kannettavalla mikrotietokoneella hallintolainkäytön kehitysnäkymistä.

Arvioidessaan Antti Suvirannan väitöskirjaa virallinen vastaväittäjä, professori Aarne Rekola määritteli hänellä olleen terveen lainsovellutusvaiston ja hyvän yleisoikeudellisen kypsyneisyyden. Sen mukaan Antti Suvirannalla oli erityisen hyvät edellytykset kirjoittaa hyvä väitöskirja; ja niin hän oli tehnytkin. Tieteelliset ansiot ja laaja

julkaisutoiminta johtivat Antti Suvirannan aikanaan Suomalaisen tiedeakatemian jäseneksi 1973 ja sen Oikeustieteiden ryhmän puheenjohtajaksi 1985.

Edellä on Antti Suvirannan lakimiesurasta vain eräitä puolia, jotka kietoutuvat toisiinsa antaen taustan hänen viime vuosien tehtävälleen hallintotuomioistuinlaitoksen kehittäjänä. Hallinto-oikeudellisia kysymyksiä hän on harjoittanut lakimiesuransa alkuvaiheissakin. Hallintolainkäyttökomitean puheenjohtajana 1983–1985 Antti Suviranta on kantanut huolta muutoksenhakujärjestelmän kehittämisestä. Pitemmän aikavälin tulevaisuudenkuva sisältyy hänen kirjoitukseensa Hämmäläis-Osakunnan juhlaulkaisussa Korkein hallinto-oikeus vuonna 2000. Tämä viekin ajatukset ylioppilaselämään, johon Antti Suviranta on kaiken ohella ehtinyt osallistua Pykälä ry:n hallituksen jäsenenä, Hämmäläis-Osakunnan Kanta-Hämeen kerhon puheenjohtajana sekä professorikautenaan myös Hämmäläis-Osakunnan inspehtorina 1969–1972. Antti Suviranta on aina viihtynyt nuorten riennoissa.

Suomalaiselle Lakimiesyhdistykselle on erityisen mieluisaa julkaista tämä juhlaKirja. Antti Suviranta on ollut yhdistyksen hallituksen jäsen, varapuheenjohtaja 1974–1976, puheenjohtaja 1977–1979 ja kunniajäsen vuodesta 1988. Antti Suviranta on palkittu monin tavoin kotimaisilla ja ulkomaisilla huomionosoituksilla. Hän on Tukholman yliopiston oikeustieteen kunniatohtori 1984 ja hän on merkittävistä ansioistaan oikeuselämälle saanut myös Suomen Lakimiesliiton K. J. Ståhlberg -mitalin. Tässä Lakimiesyhdistyksen juhlaKirjassa kirjoittavat Antti Suvirannan monet työtoverit ja ystävät työoikeuden ja hallinto-oikeuden alalta. Kirjassa on lukuisia ulkomaisia kirjoituksia, mikä osoittaa Antti Suvirannan nauttimaa arvostusta myös kansainvälisellä tasolla.

Hengenviljelyyn liittyy yksi Antti Suvirannan lähimmistä harrastuksista, nimittäin puutarhanhoito. Perhepiiriä laajemminkin tunnetaan Teinintien ruusut ja Sammatin kesämökin viljelykokeilut.

Juhlistaessamme Antti Suvirannan, tutkijan ja tuomarin viljelysarkaa tulevat mieleen vanhat tuomarinohjeet. Pohjoismaisen oikeusajattelun perinteen mukaisesti ”hyvä ja älykäs tuomari on parempi kuin laki, sillä hän voi asetella kaikki kohtuuden mukaan”. Antti Suviranta on kaikissa tomissansa tavoitellut yhteistä hyötyä ja oikeutta.

Tämän juhlaKirjan kautta Suomalainen Lakimiesyhdistys ja lakimiehet läheltä ja kaukaa esittävät Antti Suvirannalle hänen 70-vuotissyntymäpäivänään sydämelliset onnittelut ja tervehdykset.